

Rådet for
Den Europæiske Union

Bruxelles, den 13. december 2021
(OR. en)

14932/21

AGRI 636
PHYTOSAN 37
AGRILEG 268

FØLGESKRIVELSE

fra:	Martine DEPREZ, direktør, på vegne af generalsekretæren for Europa-Kommissionen
modtaget:	10. december 2021
til:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generalsekretær for Rådet for Den Europæiske Union
Komm. dok. nr.:	COM(2021) 787 final
Vedr.:	RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET om erfaringerne med udvidelsen af plantepasordningen til alle flytninger af planter til planning på Unionens område

Hermed følger til delegationerne dokument COM(2021) 787 final.

Bilag: COM(2021) 787 final

EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 10.12.2021
COM(2021) 787 final

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET
om erfaringerne med udvidelsen af plantepasordningen til alle flytninger af planter til
plantning på Unionens område

Indhold

1	INDLEDNING.....	3
2	UDVIDELSE AF PLANTEPASORDNINGEN TIL AT OMFATTE ALLE PLANTER TIL PLANTNING.....	5
3	ANDRE ELEMENTER I PLANTEPASORDNINGEN, DER ER OMFATTET AF SPØRGESKEMAET	6
3.1	Harmoniseret format for plantepasset	6
3.2	Anbringelse af plantepas på handelsenheden.....	6
3.3	Krav til godkendte operatører, der udsteder plantepas.....	7
3.4	Ordninger for fjernsalg — udstedelse af et plantepas til en slutbruger.....	8
3.5	Elektroniske plantepas	9
3.6	Regulerede ikkekarantæneskadegørere.....	9
3.7	Generel bevidsthed om plantepas	10
4	KONKLUSIONER	11

FORKORTELSER

KM: Kompetent myndighed

GD SANTE: Generaldirektoratet for Sundhed og Fødevarerikkerhed

EU: Den Europæiske Union

NPPO: National plantebeskyttelsesorganisation

RNQP: Reguleret ikkekarantæneskadegører

QP: EU-karantæneskadegørere

1 INDLEDNING

I de seneste næsten 20 år, indtil 2019, var EU's plantesundhedslovgivning reguleret ved Rådets direktiv 2000/29/EF¹. Direktivet indeholdt begrebet plantepas som et aftalt mærke, der blev udviklet med henblik på at skabe balance mellem fri handel med plantemateriale i hele EU og beskyttelse af Unionens område mod spredning af regulerede planteskadegørere, der forekommer i EU. Plantepasset begyndte at blive anvendt til at ledsage plantemateriale, der flyttes mellem medlemsstaterne, og erstatter plantesundhedscertifikatet, som er det internationale dokument, der er omhandlet i den internationale plantebeskyttelseskonvention. Plantepas skulle også anvendes til flytning af planter inden for en medlemsstat for at attestere, at de pågældende planter opfyldte de respektive plantesundhedskrav i EU-lovgivningen. Der skulle nu også foretages offentlig kontrol af plantepas, hvor plantematerialet blev produceret (operatørers lokaler) i stedet for ved grænsen eller på bestemmelsesstedet, og der blev indført en registreringsforpligtelse for operatører, der håndterer regulerede planter og plantemateriale, og udstedelse af plantepas.

I henhold til Rådets direktiv 2000/29/EF og indtil 2019 var der kun krav om et plantepas for bestemte plantearter og frø og for visse typer plantemateriale i forbindelse med specifikt identificerede plantesundhedsmæssige risici. Med udarbejdelsen af den nye plantesundhedsforordning (forordning (EU) 2016/2031²) vurderede man imidlertid, at plantepasordningen ikke fungerede fuldt ud, og der var enighed om, at kravet om, at en plante skal ledsages af et plantepas, ville blive udvidet til at omfatte et større udvalg af frø og navnlig alle planter til plantning³. Udvidelsen af plantepasordningen til at omfatte alle planter til plantning er blevet suppleret med andre bestemmelser, der har til formål at styrke plantepasordningen, gøre det mere robust og pålideligt og forbedre dets anerkendelse, navnlig hos professionelle operatører. De vigtigste ændringer var indførelsen af et harmoniseret format for plantepasset, en forpligtelse for operatører til at anbringe et plantepas på planternes eller plantematerialets handelsenhed eller på deres emballage, bundter eller beholdere, og forpligtelser for operatører til at sikre sporbarheden af planter eller plantemateriale og til at foretage undersøgelser af plantepas.

I henhold til artikel 79, stk. 6, i forordning (EU) 2016/2031 skal Kommissionen forelægge Europa-Parlamentet og Rådet en rapport om erfaringerne med udvidelsen af plantepasordningen til at omfatte enhver flytning af planter til plantning inden for Unionens område, herunder en klar cost-benefit-analyse for operatører, eventuelt ledsaget af et forslag til retsakt. Denne rapport omhandler disse krav.

¹ EFT L 169 af 10.7.2000, s. 1.

² EUT L 317 af 23.11.2016, s. 4.

³ Dette omfatter alle plantearter og alle typer — f.eks. pottedplanter, træer og buske, frøplanter, podemateriale, grundstammer osv. — hvor planter handles, og som giver mulighed for yderligere plantning og vækst.

Metodologi

For at opfylde disse krav har Kommissionen undersøgt al tilgængelig dokumentation. Da den ændrede lovgivning først trådte i kraft i december 2019, og analysen blev foretaget i februar 2021, kunne offentligt tilgængelige data ikke anvendes. Desuden er der ingen rapporteringsforpligtelser for medlemsstaterne vedrørende de aspekter, der skal evalueres, og der er heller ikke endnu nogen resultater af revisioner af gennemførelsen af plantepasordningen i medlemsstaterne. Derfor var den eneste metode, der var til rådighed til at indhente dokumentation for at overholde indberetningskravene, at anmode de involverede erhvervsdrivende og administrative organer om forvaltningen og gennemførelsen af handel med planter inden for EU, da det er dem, der oplever de lovgivningsmæssige ændringer. I den forbindelse udarbejdede Kommissionen et spørgeskema med 70 spørgsmål, som blev valideret af medlemsstaterne og EU-sammenslutningerne. Spørgsmålene sigtede mod at indhente resultater vedrørende erfaringerne med udvidelsen af plantepasordningen til at omfatte alle flytninger af planter til plantning samt omkostninger, fordele og virkninger med henblik på at gennemføre cost-benefit-analysen. Spørgeskemaet⁴ blev sendt til 27 medlemsstaters nationale plantebeskyttelsesorganisationer og certificeringsmyndigheder og til 48 relevante sammenslutninger på EU-plan. Sammenslutninger på medlemsstatsniveau, operatører og offentligheden kunne få adgang til spørgeskemaet via GD SANTE's websted. I sidstnævnte tilfælde hjalp Kommissionen og EU's nationale plantebeskyttelsesorganisationer med at reklamere for spørgeskemaerne via sociale medier og ad andre kanaler. Der indkom i alt 177 svar fra 25 medlemsstater. Graden af deltagelse varierede mellem de forskellige kategorier af interessenter som følger: 24 nationale plantebeskyttelsesorganisationer⁵, ni certificeringsmyndigheder fra syv medlemsstater⁶, 43 operatører fra ti medlemsstater⁷, 44 nationale sammenslutninger fra 13 medlemsstater⁸, 50 svar fra borgere fra fem medlemsstater⁹ og syv sammenslutninger på EU-plan.

Til støtte for denne rapport udarbejdede Kommissionen en teknisk rapport¹⁰ med oplysninger om de indkomne tilbagemeldinger og en omfattende analyse af disse tilbagemeldinger, som er offentligt tilgængelig.

Kommissionens analyse vanskeliggøres af tre faktorer: For det første var bidragene fra certificeringsmyndigheder, operatører, sammenslutninger og borgere meget begrænsede, og analysen kan derfor ikke være entydig for disse interessentgrupper, for det andet det meget korte tidsrum mellem de forskellige bestemmelsers ikrafttræden og anmodningen om tilbagemeldinger og endelig covid-19-pandemiens konsekvenser for handel og aktiviteter i forbindelse med denne rapports anvendelsesområde.

På grund af ovennævnte begrænsninger kunne der i visse tilfælde ikke drages konklusioner om erfaringerne med udvidelsen af plantepasordningen til at omfatte alle flytninger af planter til plantning inden for Unionens område. Vurderingen af omkostninger og fordele i forbindelse med udvidelsen af plantepasordningen til at omfatte alle flytninger af planter til

⁴ <https://ec.europa.eu/eusurvey/runner/PH-art-79-PP-portal>.

⁵ AT, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, FI, FR, GR, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SK, SE.

⁶ DE, FI, FR, NL, PL, SI, SE.

⁷ AT, CZ, DE, ES, FR, IT, NL, PT, SK, SE.

⁸ AT, BE, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, IT, LT, NL, PL, SE.

⁹ BE, DE, FR, NL, PL.

¹⁰ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC126789>.

plantning for operatører blev foretaget i det omfang, det var muligt, på grund af de spredte tilbagemeldinger om de kvantitative data, der blev anmodet om, og deres manglende tilgængelighed fra andre kilder. I stedet blev der foretaget en tilbundsående kvalitativ analyse af omkostninger og fordele. Endelig har Kommissionen af disse grunde begrænset sig til at identificere emner, der fortjener yderligere drøftelser.

2 UDVIDELSE AF PLANTEPASORDNINGEN TIL AT OMFATTE ALLE PLANTER TIL PLANTNING

Ved artikel 79 i forordning (EU) 2016/2031 blev der indført en forpligtelse til, at alle planter til plantning, bortset fra frø, skulle være ledsaget af et plantepas ved flytning inden for Unionens område.

Udvidelsen af plantepasordningen havde til formål at øge effektiviteten af beskyttelsen mod EU-karantæneskadegørere, forbedre beredskabet til identifikation af nye planteskadegørere, som er problematiske på EU-plan, og sikre en ensartet anvendelse af politikken samt en bedre forståelse af og bevidstgørelse af relevante interessenter. Denne udvidelse blev opfattet som positiv med hensyn til at øge sporbarheden af planterne hos halvdelen af respondenterne, og effektiviteten af beskyttelsen mod EU-karantæneskadegørere blev for det meste anset for at være øget eller den samme hos flertallet af interessenterne. Beredskabet til identificering af nye planteskadegørere, som er problematiske på EU-plan, blev enten vurderet som forbedret eller uændret, og de fleste af respondenterne vurderede også, at de relevante interessenters forståelse og bevidsthed var forbedret eller den samme.

På den anden side opfattede ca. to tredjedele af interessenterne udvidelsen af plantepasordningen (overgangen til og gennemførelsen af denne nye regel og den generelle kompleksitet i processen med udstedelse eller udskiftning af et plantepas) som besværlig og vanskelig, og kun omkring en fjerdedel mente, at ændringen var til at håndtere, eller oplevede ikke nogen ændringer. En sådan opfattelse af ændringerne kan, bortset fra visse specifikke aspekter, der behandles i de følgende afsnit i denne rapport, relateres til en kort periode mellem starten på anvendelsen af de nye regler og evalueringen i forbindelse med denne rapport (december 2019-februar 2021).

Med henblik på at identificere de grupper af planter, der udløste de fleste tekniske vanskeligheder, blev interessenterne bedt om at nævne op til tre planter eller grupper af planter, for hvilke de havde oplevet de største tekniske vanskeligheder som følge af udvidelsen af plantepasset til at omfatte alle planter til plantning. De tre største grupper var prydplanter til plantning, frø og frugtplanter til plantning. Som svar på det modsatte spørgsmål, dvs. om, hvad der var tre grupper med den største tekniske lethed, opregnede interessenterne de samme tre grupper, men med et lavere antal svar.

Der er sket ændringer i personalet og arbejdsbyrden for operatører og nationale plantesundhedsorganisationer som følge af udvidelsen af plantepasset til at omfatte alle planter til plantning. Indvirkningen på de nationale plantesundhedsorganisationers arbejdsbyrde var større end personaleændringerne. Dette kan forklares ved, at nogle institutioner har nået deres maksimale personaleloft uden mulighed for at øge antallet af ansatte på trods af den øgede arbejdsbyrde. Ændringen havde ingen ensartet indvirkning på operatørers personale, da mere end halvdelen angav ingen ændringer eller ikke gav deres

mening til kende, mens andre havde angivet begge, stigninger eller fald. Det har dog øget arbejdsbyrden for mere end halvdelen af de operatører, der besvarede spørgeskemaet.

3 ANDRE ELEMENTER I PLANTEPASORDNINGEN, DER ER OMFATTET AF SPØRGESKEMAET

3.1 Harmoniseret format for plantepasset

Ved artikel 83 i forordning (EU) 2016/2031 er der indført et fælles format for plantepasset for alle medlemsstater¹¹ for at sikre ensartede betingelser for gennemførelsen af forordningen. Interessenterne synes at have accepteret denne ændring, da de fleste af de interessenter, der besvarede spørgeskemaet, mente, at overgangen til dette nye krav har været håndterbar eller let. På samme måde er gennemførelsen og kompleksiteten af denne ændring blevet vurderet ret positivt, da der var flere positive end negative svar¹² fra de interessenter, der besvarede spørgeskemaet.

Der er sket ændringer i operatørers og de nationale plantebeskyttelsesorganisationers personale og arbejdsbyrde som følge af plantepassets harmoniserede format. Ændringen havde en lignende indvirkning på operatørers personale og arbejdsbyrde, men havde en større indvirkning på de nationale plantebeskyttelsesorganisationers arbejdsbyrde.

3.2 Anbringelse af plantepas på handelsenheden

Ved artikel 88 i forordning (EU) 2016/2031 indførtes kravet om, at de professionelle operatører skal anbringe plantepasset på handelsenheden for planter, planteprodukter og andre objekter, inden de flyttes inden for Unionens område, for at øge planternes sporbarhed, mindske risikoen for flytning af planteskadegørere og øge anerkendelsen af EU's plantesundhedssystem blandt interessenterne. Svarene fra interessenterne i spørgeskemaet viser, at dette har været en af de vanskeligste ændringer, der blev indført med forordningen, og måske er en af grundene til, at de fleste interessenter anså udvidelsen af plantepasordningen til at omfatte alle planter til plantning for besværlig og vanskelig (jf. afsnit 2).

Overgangen til dette nye krav er blevet vurderet som besværlig eller meget besværlig af 65 % af interessenterne, at gennemførelsen heraf er kompliceret eller meget mere kompliceret (sammenlignet med de tidligere krav) af 81 % af interessenterne, og halvdelen af interessenterne giver udtryk for, at det har været vanskeligere at udstede eller erstatte plantepasset.

Det har også vist sig vanskeligt at anbringe plantepasset på visse plantetyper, f.eks. tørv i ruller, tømmerstokke, sendinger med flere små partier, partier med flere arter eller flere arter i en enkelt potte.

¹¹ EUT L 331 af 14.12.2017, s. 44.

¹² Overgangen til og gennemførelsen samt kompleksiteten af indførelsen af et plantepas blev vurderet positivt af henholdsvis 68 %, 56 % og 50 % af de interessenter, der besvarede spørgeskemaet, sammenlignet med henholdsvis 28,9 %, 39 % og 43 %, der vurderede disse aspekter negativt.

Selv om de nationale plantebeskyttelsesorganisationer mente, at det var nyttigt at anbringe plantepasset på handelsenheden, og at det havde bidraget til øget forebyggelse¹³, havde operatørerne den modsatte opfattelse (ikke nyttigt og intet bidrag til øget forebyggelse¹⁴). Af disse grunde havde operatørerne foreslået, at man tillader, at plantepasset medtages i leveringsdokumenterne, såsom fakturaer, og at der indføres en elektronisk udgave af plantepasset.

Der er sket ændringer i operatørers og de nationale plantebeskyttelsesorganisationers personale og arbejdsbyrde som følge af, at plantepasset skal anbringes på handelsenheden. Denne ændring har haft større indvirkning på de nationale plantebeskyttelsesorganisationers arbejdsbyrde end på operatørernes.

Kravet om at anbringe plantepasset på handelsenheden har medført yderligere omkostninger og tidsforbrug for operatører og forsyningskæden, navnlig for visse typer materialer, eller behov for nye IT-systemer eller nyt udstyr ud over den administrative byrde. Alle interessenter svarede desuden, at der havde været behov for intensiv kommunikation for at informere operatører som følge af overgangen til de nye regler om plantepas.

3.3 Krav til godkendte operatører, der udsteder plantepas

For at sikre ensartethed i anvendelsen af plantepasordningen og øge troværdigheden af oplysningerne i selve plantepasset indførtes der med forordning (EU) 2016/2031 nye krav, som operatører, der udsteder plantepas, skal opfylde, ved at fastsætte regler, der skal sikre sporbarheden af planterne, betingelserne for undersøgelserne, betingelserne for godkendelse af professionelle operatører til at udstede plantepas og disse godkendte professionelle operatørers forpligtelser (henholdsvis artikel 69, 87, 89 og 90). For de nationale plantebeskyttelsesorganisationer har der også været detaljerede regler for registrering af professionelle operatører (artikel 65 og 66) og godkendelse af professionelle operatører til at udstede plantepas (artikel 89).

Selv om plantepasset generelt bør udstedes af godkendte operatører, var dette kun tilfældet for 12 medlemsstater ud af de 24 medlemsstater, der besvarede spørgeskemaet. Ud af de øvrige 12, der svarede, blev plantepassene i seks tilfælde for det meste udstedt af de kompetente myndigheder, i tre af begge og i de øvrige tre afhængigt af varen.

Der var imidlertid ret generel enighed (over 70 % af respondenterne) om, at det ikke er nødvendigt, at den kompetente myndighed udsteder plantepas for visse planter, planteprodukter eller andre objekter. Kun i et mindretal af medlemsstaterne, syv ud af 24, opkræver de offentlige myndigheder gebyrer hos operatører for at give dem tilladelse til at udstede plantepas.

Nogle medlemsstater har oplevet visse forsinkelser med hensyn til registreringen af de professionelle operatører i henhold til artikel 65. Indtil den dato, hvor spørgeskemaet blev besvaret, var alle de professionelle operatører allerede registreret i 13 ud af 23 medlemsstater, hvis nationale plantebeskyttelsesorganisationer besvarede spørgsmålet, i henhold til bestemmelserne i artikel 65. Arbejdet var stadig i gang i de øvrige medlemsstater. I

¹³ Henholdsvis 17 og 14 de nationale plantebeskyttelsesorganisationer ud af de i alt 24, der besvarede spørgeskemaet.

¹⁴ Henholdsvis 27 og 30 af de i alt 43 operatører, der besvarede spørgeskemaet.

sidstnævnte gruppe af medlemsstater skyldes forsinkelserne, at der er nye operatører, som ikke tidligere udstedte plantepas, og at der er behov for at indføre et nyt IT-system til registrering eller manglende oplysninger om fjernsalg.

Artikel 89 i forordning (EU) 2016/2031 om godkendelse af professionelle operatører til at udstede plantepas er blevet suppleret ved Kommissionens delegerede forordning (EU) 2019/827¹⁵. I artikel 2 i nævnte forordning indføres der en forpligtelse for de kompetente myndigheder til at sikre, at professionelle operatører har adgang til teknisk vejledning om de kriterier, der skal opfyldes i forbindelse med undersøgelser vedrørende udstedelse af plantepas. Indtil den dato, hvor spørgeskemaet blev besvaret, svarede halvdelen af de nationale plantebeskyttelsesorganisationer, at de allerede havde givet denne tekniske vejledning, mens den anden halvdel svarede, at de endnu ikke havde gjort det. Blandt de operatører, der svarede, var der en højere procentdel, der allerede havde modtaget den tekniske vejledning, end der endnu ikke havde modtaget sådan dokumentation. Kvaliteten af den vejledning, der blev givet, blev kun vurderet som utilstrækkelig af et mindretal af respondenterne, mens den i de øvrige svar generelt blev vurderet som middel eller god. Det er imidlertid værd at minde om, at forordning (EF) 2019/827 fandt anvendelse fra den 14. december 2020, og at spørgeskemaet blev udsendt i februar 2021.

Et andet aspekt, der er blevet bedre som følge af de nye krav til godkendte operatører, der udsteder plantepas, er muligheden for at identificere skadegørere, da operatørerne er ansvarlige for undersøgelserne med henblik på udstedelse af plantepas. Næsten halvdelen af de operatører, der besvarede spørgeskemaet, erklærede, at de bruger deres egen ekspertise til at sikre påvisning af EU-karantæneskadegørere i deres lokaler, mens 44,2 % af operatørerne svarede, at de outsourcer det.

Der er sket ændringer i personalet og arbejdsbyrden for operatører og nationale plantebeskyttelsesorganisationer som følge af de nye krav til godkendte operatører, der udsteder plantepas, hvilket har øget arbejdsbyrden for både operatører og nationale plantebeskyttelsesorganisationer.

16 nationale plantebeskyttelsesorganisationer fremlagde data om det samlede antal registrerede operatører og godkendte operatører, der var omfattet af plantepasset for årene 2018, 2019 og 2020. Ifølge de fremlagte oplysninger er det samlede antal registrerede operatører steget med 17 % siden 2019. Desuden er det samlede antal professionelle operatører, der har tilladelse til at udstede plantepasset, mere end fordoblet mellem 2019 og 2020.

3.4 Ordninger for fjernsalg — udstedelse af et plantepas til en slutbruger

Artikel 81 i forordning (EU) 2016/2031 indfører en undtagelse fra forpligtelsen til, at planterne skal være ledsaget af et plantepas, når de leveres direkte til en slutbruger, men denne undtagelse kan ikke anvendes, når planterne modtages ved fjernsalg. Selv om omkring halvdelen af respondenterne anså dette krav for passende, mente ca. 40 %, at det var unødvendigt eller besværligt. Der var en betydelig forskel mellem de forskellige typer interessenter, der besvarede spørgeskemaet: Selv om mere end halvdelen af de nationale

¹⁵ EUT L 137 af 23.5.2019, s. 10.

plantebeskyttelsesorganisationer fandt kravet passende, var det kun en fjerdedel af operatørerne, der delte denne opfattelse, og mere end halvdelen mente, at det var unødvendigt eller besværligt. Der var også visse specifikke sektorer, f.eks. i forbindelse med bevarelse af plantesorter, hvor operatører mente, at bestemmelsernes indvirkning ikke stod i forhold til deres kapacitet.

De hørte interessenters mening om håndhævelsen af bestemmelserne om plantepas over for slutbrugere, der modtager planter, planteprodukter eller andre objekter gennem fjernsalg, var ligeligt fordelt mellem hensigtsmæssige og uhensigtsmæssige, selv om ca. 40 % ikke havde udtalt sig om dette spørgsmål. På den anden side mente halvdelen af de hørte nationale plantebeskyttelsesorganisationer, at der ikke var tilstrækkelig klarhed i bestemmelserne om plantepas til slutbrugere, der modtager planterne gennem fjernsalg, og det blev påpeget, at forskellige medlemsstater har forskellige tilgange.

Holdningen til behovet for en mere harmoniseret tilgang til anvendelsen af plantepas i forbindelse med fjernsalgsaftaler med slutbrugere var jævnt fordelt mellem nødvendige og unødvendige, selv om ca. en fjerdedel af respondenterne ikke havde udtalt sig om dette spørgsmål.

Der er kun sket få ændringer i de nationale plantebeskyttelsesorganisationers og operatørers personale som følge af undtagelsen for direkte levering til slutbrugere gennem fjernsalg med ledsagelse af et plantepas, men en stigning i de nationale plantebeskyttelsesorganisationers arbejdsbyrde.

3.5 Elektroniske plantepas

I henhold til artikel 88 i forordning (EU) 2016/2031 skal plantepasset være anbragt fysisk på handelsenheden. Artikel 83, stk. 8, indfører imidlertid muligheden for ved hjælp af gennemførelsesretsakter at fastsætte de tekniske ordninger for udstedelse af et elektronisk plantepas. Mere end halvdelen af respondenterne på spørgeskemaet anså det for muligt og nyttigt at indføre et elektronisk plantepas. Den detaljerede analyse af svarene viste imidlertid, at der var forskelle mellem de forskellige grupper af interessenter. Det elektroniske plantepas blev kun anset for ikke at være gennemførligt af én ud af 24 nationale plantebeskyttelsesorganisationer sammenlignet med 14 ud af 43 operatører. Ingen nationale plantebeskyttelsesorganisationer mente, at det elektroniske plantepas var "nyttigt", mens 12 ud af 13 operatører delte denne opfattelse. Blandt de årsager, der blev fremført af de operatører, der mente, at det elektroniske plantepas ikke var gennemførligt og ikke var nyttigt, er nye byrder og omkostninger, hovedsagelig for mindre operatører. Det blev foreslået, at papirudgaven skulle kunne anvendes, hvis der indføres et elektronisk plantepas.

3.6 Regulerede ikkekarantæneskadegørere

Inden forordning (EU) 2016/2031 trådte i kraft, garanterede plantepassene, at det handlede plantemateriale var frit for karantæneskadegørere. I henhold til artikel 85 i denne forordning bekræfter plantepasset nu, ud over at det er frit for EU-karantæneskadegørere, at kravene til og foranstaltningerne mod regulerede ikkekarantæneskadegørere er blevet overholdt.

Et tydeligt resultat af spørgeskemaundersøgelsen er, at der er behov for større sammenhæng mellem plantesundhedsforordningen og lovgivningen om produktion og afsætning af planteformeringsmateriale, fordi der for så vidt angår frugtformeringsmateriale og frugtplanter og vinplanteformeringsmateriale både findes bestemmelser om regulerede ikkekarantæneskadegørere i lovgivningen om plantesundhed og planteformeringsmateriale, hvilket skaber forvirring om, hvilke retlige krav der skal følges. Det er vanskeligt at drage konklusioner om fordelene ved de nye plantepas i forbindelse med regulerede ikkekarantæneskadegørere, fordi antallet af respondenter, der vurderer reglerne som enten effektive eller ineffektive, var jævnt fordelt, mens omkring en tredjedel af respondenterne vurderede, at den nyligt udvidede plantepasordning hverken var effektiv eller ineffektiv. En mulig årsag til de divergerende opfattelser skyldes tilgangen til certificering af frø, som består af en etapevis proces, der omfatter offentlig kontrol under og efter certificeringsprocessen. Flere respondenter mente ikke, at plantepasset skulle indeholde oplysninger om overholdelse af kravene til regulerede ikkekarantæneskadegørere, da offentlig kontrol under og efter certificering af frø allerede garanterer, at de handlede frøpartier er fri for regulerede ikkekarantæneskadegørere.

De nye regler om plantepas havde ikke nogen indvirkning på effektiviteten af den offentlige kontrol af regulerede ikkekarantæneskadegørere, da de fleste kompetente myndigheder inden ikrafttrædelsen af forordning (EU) 2016/2031 allerede gennemførte samtidig offentlig kontrol af regulerede ikkekarantæneskadegørere og EU-karantæneskadegørere. Kun to nationale plantebeskyttelsesorganisationer og én certificeringsmyndighed erklærede, at de begyndte at foretage kontrol af regulerede ikkekarantæneskadegørere og EU-karantæneskadegørere samtidig, efter at plantesundhedsforordningen trådte i kraft. En klar fordel ved den samtidige kontrol af regulerede ikkekarantæneskadegørere og EU-karantæneskadegørere er, at de for det meste udføres af den samme inspektør (91 %). Størstedelen af den offentlige kontrol foretages på oprindelsesstedet (82 %).

Forordning (EU) 2016/2031 havde ikke nogen væsentlig indvirkning på antallet af offentlige kontroller af regulerede ikkekarantæneskadegørere (42 % af de kompetente myndigheder svarede, at antallet af offentlige kontroller vedrørende plantepas for regulerede ikkekarantæneskadegørere er forblevet det samme, mens 33 % af respondenterne angav en stigning på mindre end 25 %). Udvidelsen af kravene til plantepas medførte ikke en stigning i antallet af tilfælde af manglende overholdelse af kravene og foranstaltningerne vedrørende regulerede ikkekarantæneskadegørere. I tilfælde af manglende overholdelse underrettede de fleste kompetente myndigheder den pågældende medlemsstat og afviste sendingen. Nogle kompetente myndigheder oplyste, at de trufne foranstaltninger afhænger af det specifikke tilfælde, mens andre endnu ikke har været udsat for sendinger, der ikke opfylder kravene.

3.7 Generel bevidsthed om plantepas

For at få indblik i borgernes viden om kravene til plantepas indeholdt spørgeskemaet også specifikke spørgsmål til denne gruppe af interessenter. Over halvdelen af de adspurgte borgere vidste, at planter skal ledsages af et plantepas på virksomhedsniveau. Kun omkring en tredjedel var imidlertid klar over, at planter, der blev købt online, også skal ledsages af et plantepas. Selv om de fleste af dem ikke var bekendt med kravene til plantepas for planter købt online, anså mere end halvdelen dette krav for at være en god idé sammenlignet med kun ca. en tredjedel, der mente, at det virkede mod hensigten.

4 KONKLUSIONER

Generelt har den udvidede plantepasordning bidraget til at nå målene i forordning (EU) 2016/2031, navnlig i retning af en mere effektiv beskyttelse mod EU-karantæneskadegørere, forbedret beredskab til identifikation af nye planteskadegørere, som er problematiske på EU-plan, øget forståelse af og bevidsthed blandt relevante interessenter om betydningen af plantesundhed og øget mulighed for at identificere skadegørere.

Udvidelsen af plantepasordningen til at omfatte alle planter til plantning er imidlertid af de fleste interessenter blevet betragtet som besværlig og vanskelig. Desuden viser tilbagemeldingerne fra interessenterne, at overgangen til de nye krav ikke altid var gnidningsløs, og at de nye regler vedrørende plantepas ikke altid var klare, hvilket i begyndelsen vanskeliggjorde gennemførelsen. Interessenterne var enige om, at de nye bestemmelser øger beskyttelsen af Unionens område mod skadegørere, og at de indberettede omkostninger ikke er betydelige. Samtidig mener de imidlertid, at nogle af kravene udgør en ekstra administrativ byrde og dermed forbundne omkostninger, der overstiger deres opfattede yderligere fordele. Dette gælder især kravet om at anbringe plantepasset på hver enkelt handelsenhed og bestemmelserne om fjernsalg. Respondenterne mente også, at den overordnede funktion for planter til plantning og frøsektoren ikke havde oplevet nogen væsentlig ændring.

For at øge effektiviteten og den praktiske gennemførelse af den udvidede plantepasordning og opnå større nytteværdi er der behov for flere drøftelser for at fastlægge, hvilke målrettede forbedringer der kan være nødvendige. Disse vedrører 1) bestemmelserne om anbringelse plantepas på handelsenheder og 2) ordningerne for fjernsalg. 3) Der er også behov for yderligere drøftelser om en eventuel indførelse af et elektronisk plantepas, og hvordan denne ændring kan gennemføres uden at øge den administrative byrde for små producenter unødigt og uden at miste den sporbarhed, som anbringelse af et plantepas på handelsenheden giver de nye regler, der nu er indført. Enhver formodet ændring af den nye plantepasordning bør imidlertid være begrænset i omfang, da den hovedsagelig vedrører tilpasninger af det eksisterende system.